

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2009
5. volební období

477.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 59. schůze konané dne 19. listopadu 2009

k Návrhu doporučení Rady k opatřením pro boj proti neurodegenerativním chorobám, zejména Alzheimerově chorobě, prostřednictvím společného plánování výzkumných činností /kód dokumentu 12382/09, KOM(2009) 379 v konečném znění/

ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o evropské iniciativě pro Alzheimerovu chorobu a jiné formy demence /kód dokumentu 12392/09, KOM(2009) 380 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministryně školství, mládeže a tělovýchovy prof. Ing. Vladimíra Růžičky a vrchního ředitele Ministerstva zdravotnictví Mgr. Ivo Hartmana, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Jozefa Kochana a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Monika Hašková v. r.
ověřovatelka výboru

Jozef Kochan v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
místopředseda výboru

DOKUMENT 12392/09

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o evropské iniciativě pro Alzheimerovu chorobu a jiné formy demence

KOM(2009) 380 v konečném znění, kód Rady 12392/09

a

DOKUMENT 12382/09

Návrh doporučení Rady k opatřením pro boj proti neurodegenerativním chorobám, zejména Alzheimerově chorobě, prostřednictvím společného plánování výzkumných činností

KOM(2009) 379 v konečném znění, kód Rady 12382/09
Interinstitucionální spis 2009/0113/CNS

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy
- **Datum zaslání Radě EU:**
24. 7. 2009
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
18. 8. 2009
- **Datum projednání ve VEZ:**
23. 10. 2009 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument 12392/09 nepodléhá schvalování v evropských institucích.
Dokument 12382/09 – konzultace.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 9. a 18. 11. 2009, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 18. 11. 2009 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Sdělení není v rozporu s principem subsidiarity.

- **Odůvodnění a předmět:**

Demence jsou duševní nemoci způsobené degenerativními přeměnami v mozkové tkáni. Snižují duševní schopnosti, způsobují problémy s pamětí a narušují osobnost člověka. K vývoji této choroby dochází pomalu, a proto dochází k její diagnostice ve velkém počtu případů opožděně. Nejčastějším typem demence je demence způsobená Alzheimerovou chorobou¹, druhou nejčastější formou demence je opakovaná mozková příhoda². Neurodegenerativní choroby postihují především starší osoby. To vzhledem k demografickému vývoji společnosti v Evropě znamená, že formy demence budou postihovat čím dál větší podíl obyvatelstva.

Byť je boj proti demencím primárně úlohou členských států, Evropská unie si je vědoma závažnosti problematiky neurodegenerativních chorob a věnuje jí náležitou pozornost. V Bíle knize „Společně pro zdraví: strategický přístup na období 2008 – 2013“³ Komise upozorňuje na důležitost výzkumu neurodegenerativních chorob, zejména Alzheimerovy choroby s tím, že mu hodlá věnovat náležitou pozornost s cílem zlepšovat zdravotní stav stárnoucího obyvatelstva. Na tomto poli může Evropská unie přinést přidanou hodnotu tak, že bude společně s ostatními členskými státy koordinovat své činnosti, čímž zajistí provázanost jednotlivých politik na vnitrostátní i unijní úrovni.

- **Obsah a dopad:**

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o evropské iniciativě pro Alzheimerovu chorobu a jiné formy demence je dokument, jehož cílem je vymezit činnosti a opatření na podporu členských států při boji proti neurodegenerativním chorobám, zahrnujíc v to prevenci, diagnózu, léčbu, péči a výzkum v Evropské unii.

Podle Komise je prevence důležitým nástrojem předcházení demence. Ačkoliv je prevence účinnější v případě mozkových příhod než například u Alzheimerovy choroby, podpora duševního i fyzického zdraví vede obecně k předcházení neurodegenerativním chorobám a nečinnost se jeví jako rizikový faktor. K zachování psychické vitality je důležitý výkon pracovní činnosti, a proto Komise podporuje flexibilnější formy důchodu, či výkon zaměstnání během něj.

Včasná diagnóza Alzheimerovy choroby a jiných forem je důležitá pro účinné využívání dostupných léčebných metod a oddálení nástupu choroby do pozdějších stádií. Komise hodlá podporovat výměnu osvědčených postupů a jiné způsoby spolupráce v této oblasti.

Důležitým předpokladem vytváření plánů a postupů v oblasti boje proti neurodegenerativním chorobám jsou údaje o prevalenci a incidenci nemocí. Získávání těchto údajů by mělo probíhat prostřednictvím projektu *Evropská spolupráce v oblasti demence*⁴, přičemž další informace by měl přinést v budoucnu evropský průzkum stavu zdraví⁵. Informace by měly přispívat k zvýšenému úsilí v oblasti výzkumu. Ten by přitom neměl

¹ Alzheimerova choroba představuje zhruba 50 – 70 % všech případů.

² Opakovaná mozková příhoda představuje zhruba 30 % případů

³ Bílá kniha Společně pro zdraví: strategický přístup pro EU na období 2008 – 2013 z 23. října 2007 – KOM(2007) 630 v konečném znění

⁴ EuroCoDe

⁵ European Health Examination Survey, EHES

zahrnovat pouze oblast biomedicínskou a farmaceutickou, ale také sociální⁶. Financování výzkumu neurodegenerativních chorob je rozptýlené, což by podle Komise mohlo vést k nevhodnosti vynakládání prostředků. Je tedy zapotřebí společného postupu k jednotnému pojmenování potřeb výzkumu v této oblasti.

V oblasti péče o osoby trpící demencí je Komise přesvědčena o důležitosti výměny osvědčených postupů a sdílení zkušeností. Bude nutné vytvořit standardy kvality péče a léčby týkající se pacientů trpících některou z neurodegenerativních chorob. Komise vyjadřuje zájem o podporu nestátních subjektů (občanských sdružení, organizací pacientů) za pomoci nástrojů k tomu vytvořených.⁷

Specifické projevy této choroby⁸ budou podle Komise vyžadovat přijetí společného přístupu k právům těchto pacientů, tak aby byl zajištěn respekt k jejich právům a bylo zabráněno zneužívání následků choroby v jejich neprospěch.

Návrh doporučení Rady k opatřením pro boj proti neurodegenerativním chorobám, zejména Alzheimerově chorobě, prostřednictvím společného plánování výzkumných činností je dokument, který navazuje na sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o evropské iniciativě pro Alzheimerovu chorobu a jiné formy demence

Rada v návrhu vyzývá členské státy, aby vytvořily společnou vizi, která by umožnila kooperaci a koordinaci v oblasti výzkumu neurodegenerativních chorob. Tato vize by měla být následně realizována pomocí strategického plánu výzkumu, který by stanovil středně a dlouhodobé cíle. Strategický plán by měl obsahovat prováděcí plány, jenž by stanovily konkrétní činnosti, nástroje a harmonogramy.

Tyto prováděcí plány by měly obsahovat činnosti týkající se identifikace a výměny informací o národních programech a výzkumných činnostech. Součástí prováděcích plánů by pak podle návrhu mělo být posílení kapacit pro společné aktivity na úrovni základního a lékařského výzkumu a určení oblastí, ve kterých by koordinace přinesla největší užitek. Státy by také měly do prováděcích plánů zahrnout sdílení stávajících výzkumných infrastruktur (nebo budování nových) či vytváření sítí center, která by se věnovala výzkumu neurodegenerativních chorob pro klinické účely. Důležitým prvkem by mělo být zřízení společné řídicí struktury pro výzkum neurodegenerativních chorob, která by zajišťovala společné podmínky a pravidla pro vzájemnou spolupráci.

Stanovisko vlády ČR:

Vláda ČR vítá veškeré iniciativy, včetně těch komunitárních, v oblasti boje proti neurodegenerativním formám onemocnění. Připomíná, že je nutné v této oblasti zvolit multioborový přístup a vzhledem ke specifikám těchto chorob se zaměřovat nejen na pacienty s těmito chorobami, ale také na ty, kteří o tyto pacienty pečují.

• **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Dokumenty jsou prozatím v přípravné fázi v Evropském parlamentu.

⁶ Tedy nejen patofyziologie onemocnění, ale také výzkum např. modelů sociální péče či pečovatelských postupů.

⁷ Program PROGRESS (2007 – 2013), nebo akční plán EU pro oblast zdravotních postižení.

⁸ Ztráta kognitivních schopností a s tím spojená ztráta či snížení způsobilosti k právním úkonům.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o evropské iniciativě pro Alzheimerovu chorobu a jiné formy demence a Návrh doporučení Rady k opatřením pro boj proti neurodegenerativním chorobám, zejména Alzheimerově chorobě, prostřednictvím společného plánování výzkumných činností;
2. **u s n á š í s e** postoupit tyto dokumenty spolu se svým usnesením a rámcovou pozicí vlády pro informaci výboru pro zdravotnictví;
3. **ž á d á v l á d u**, aby ho informovala o dalším projednávání těchto dokumentů.

Monika Hašková v. r.
ověřovatelka výboru

Jozef Kochan v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
místopředseda výboru